

KSAU § 209/25

Svar på remiss av SOU 2025:88 Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

KS2025.0414

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2025-11-12	209/25

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att från Skövde kommun överlämna yttrande enligt nedan som svar på remiss av SOU 2025:88 Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Sammanfattning

Miljötillståndsutredningen (dir. 2023:78) har haft i uppdrag att analysera möjligheterna att samla bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i en särskild lag samt att överväga hur ett tidigt besked från det allmänna om en verksamhets lämplighet på viss plats kan lämnas. Syftet har varit att främja investeringsviljan och förkorta den totala tidsåtgången för tillståndsprocessen, utan att förändra hushållningsbestämmelsernas grundläggande betydelse och funktion.

Utredningen har identifierat flera utmaningar i nuvarande regelverk, bland annat oklarheter kring hushållningsbestämmelsernas tillämpning, avsaknad av möjlighet till tidigt besked, ett omfattande utpekande av riksintressen samt konstitutionella och unionsrättsliga brister i regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken.

Utredningen föreslår att hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken flyttas till en ny lag om hushållning med mark- och vattenområden. I den nya lagen föreslås även införandet av ett nytt instrument – områdesanvändningsbesked – som ska ersätta dagens tillåtlighetsprövning. Beskedet ska ges av regeringen och ge tidig vägledning om ett mark- eller vattenområdes lämplighet för viss verksamhet enligt hushållningsbestämmelserna.

Förslagen syftar till att skapa en tydligare, mer effektiv och rättssäker tillståndsprocess, med bättre samordning mellan planläggning och prövning enligt olika lagstiftningar. Förslagen bedöms kunna genomföras inom befintliga statsfinansiella ramar och utan påverkan på det

kommunala planmonopolet eller allmänhetens möjlighet till insyn och deltagande. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028.

Skövde kommuns yttrande

Skövde kommun har beretts möjlighet att lämna remissvar om delbetänkande från Miljötillståndsutredningen SOU 2025:88 Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten. Kommunens synpunkter handlar i första hand om de delar som berör kommunala intressen. Nuvarande bestämmelser i 17 kap. 6 § första stycket miljöbalken om att det krävs kommunfullmäktiges tillstyrkande innan regeringen får tillåta vissa verksamheter i en tillåtlighetsprövning ändras inte men tillämpningsområdet för "kommunalt veto" och praktiska effekter av föreslagna förändringar framstår som otillräckligt belysta. Däremot ändras prövningen till att på fler områden efterlikna den prövning som görs av gruvprojekt. Detta genom att prövningen förändras mot inledande översiktliga prövningar utan direkt koppling till den faktiska tillståndsprövningen vilket flyttar fokus från lokala konsekvenser. En förändring av systemet för prövning av stora projekt med sikte på att underlätta för exploatering och anspråkstagande riskerar samtidigt att minska betydelsen av lokala konsekvenser samt att i praktiken begränsa kommunens bestämmande över lokal markanvändning.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har lämnat ett yttrande (KN2025/01543) där de "...ställer sig positiva till en form av regeringsbeslut som innebär ett ställningstagande på politisk nivå i ett tidigare skede avseende lokalisering. Detta under förutsättning att det kommunala vetot respekteras samt att det finns ett tillräckligt underlag för kommunen för att göra en bedömning av verksamhetens påverkan. Att det kommunala vetot kvarstår är en viktig del i den lokala demokratin som bl.a. kommer till uttryck genom det kommunala planansvaret enligt PBL. SKR anser även att det är positivt att regeringens prövning avseende tillåtlighet till miljöfarlig verksamhet begränsas till att vara en prövning av lokaliseringen i förhållande till 3-4 kap. miljöbalken och en avvägning mellan olika riksintressen medan den mer detaljerade materiella prövningen enligt miljöbalken och EU-rätten som kräver en mer omfattande bedömning, görs av en opolitisk prövningsmyndighet därefter."

Med instämmande i SKR:s yttrande ställer sig Skövde kommun tveksam till förslaget.

Bakgrund

Regeringen har tillsatt en utredning av hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan göras enklare, snabbare och mer förutsägbart (dir. 2023:78), Miljötillståndsutredningen. Ett beslutat tilläggsdirektiv (dir. 2025:2) ska redovisas vid tre tillfällen och detta delbetänkande, "Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten" (SOU 2025:88) avser frågan om placering av hushållningsbestämmelserna samt process och reglering avseende tidigt besked från det allmänna om en verksamhets placering på en viss plats.

I beredningen av ärendet har planchef, samhällsplanerare samt kommunjurist deltagit.

Handlingar

Tjänsteutlåtande: Svar på remiss av SOU 2025:88 Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

Remissmissiv betänkande SOU 2025:88 Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

SKR Yttrande Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten.pdf

Skickas till

Sektor samhällsbyggnad

Kommunstyrelsen

kn.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till:

kn.me.remissvar@regeringskansliet.se (Ange diarienummer

KN2025/01543 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.)